

Tamara Senina

Juliusz Slowacki Museum, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5314-8752>

Діалог двох культур – поза часом і кордонами

Dialogue of two cultures: out of time and borders

Українсько-польський літературно-мистецький форум „Діалог двох культур – 2024”, незважаючи на важкі для нас дні небувалої у своїй жорстокості війни, російської агресії в Україні, цього року, як і завжди, пройшов успішно. Розпочавшись традиційно на базі літературно-меморіального музею Юліуша Словацького в Кременці, в день народження Поета – 4 вересня, він продовжив свою роботу в Польщі в наступні осінні дні, де тривав тиждень. Організований під патронатом Міністерств культури обох держав, за сприяння Тернопільської обласної влади, зокрема департаменту культури та туризму Тернопільської обласної державної військової адміністрації, Генерального консульства Республіки Польща в Луцьку, музею Юзефа Пілсудського в м. Сулеювку (РП), Асоціації польських письменників, за участі представників Кременецької районної військової адміністрації, Кременецької міської ради, польського Товариства імені Юліуша Словацького в Кременці, форум в обох країнах продемонстрував найважливіші людські цінності – взаєморозуміння і солідарність.

У Кременці „Діалог двох культур” пройшов під знаком Юліуша Словацького – з нагоди 215-річчя від дня його народження, і Тараса Шевченка – на честь його 210-річчя. Покладання квітів до пам’ятників обох Пророків, відвідання могили Саломеї Словацької, богослужіння в костьолі святого Станіслава, урочистості

в обласному літературно-меморіальному музеї польського Поета підкреслили важливість цієї події.

У заходах узяла участь директор департаменту культури та туризму Тернопільської обласної військової адміністрації Світлана Байталюк. Окрім вітального слова, Світлана Анатоліївна продемонструвала створений за власним сценарієм разом із творчим об'єднанням Тернопільської студії „Дністер” відеофільм „Стежками Короля Духа”. У той же час директор музею Тамара Сеніна презентувала дві нові музейні книги, видані за сприяння департаменту культури та туризму Тернопільським видавництвом „Терно-граф”: „Листи до матері” (Юліуша Словацького) в українському перекладі Маргарити Гецевич (1938–2015) і „Тарас Шевченко на Кременеччині”.

Як завжди, „Діалогу” служила підтримка Кременецької районної та міської влади на чолі з Віталієм Кудлаком, Андрієм Смаглюком та його заступником – Миколою Матвіюком, а також освітніх закладів: гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка (Афанасій Ломакович), фахового медичного коледжу ім. Арсена Річинського (Петро Мазур), Кременецького ліцею імені Уласа Самчука (Анатолій Аврамишин).

У зв'язку з небезпечною військовою ситуацією, наші партнери із Польщі були присутні 4 вересня онлайн. Співорганізатор „Діалогу” від польської сторони, Маріуш Ольбромський звернувся до присутніх з вітальною промовою. Вітальний лист надійшов і від Голови Правління Асоціації польських письменників Анни Насіловської. Геніального земляка вшанували представники польського Товариства ім. Юліуша Словацького, вчителі Тернопільської загальноосвітньої школи № 4. Музичну частину заходу забезпечили: Галина Швидків, заслужений працівник культури України, солістка Рівненської філармонії та концертмейстер Оксана Михальчук, Олег та Оксана Дацюки (скрипка, фортепіано) – викладачі КОГПА, дитячий ансамбль Товариства польської культури при костелі св. Станіслава під керівництвом отця Лукаша Грохлі. Під час урочистостей було розіграно лотарею на користь ЗСУ, де

лотом служила „Горлиця” – авторська прикраса кременчанки Анни Каленик.

Незабаром українсько-польський літературно-мистецький форум „Діалог двох культур”, який розпочався в Кременці і тривав один день, мав своє цікаве продовження в Польщі, де під гаслом „За нашу і вашу свободу” тривав цілий тиждень. Цього року за участі українських та польських науковців тут відбулася його основна частина. Україну (у складі 20 осіб) представляли науковці обласних музеїв Тернопільщини: музею Юліуша Словацького з Кременця, краєзнавчого та художнього з Тернополя, Богдана Лепкого і краєзнавчого з Бережан, музейного комплексу „Лемківське село” з Монастириська, музею-садиби Леся Курбаса в Старому Скалаті, а також – професори Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка (Афанасій Ломакович, Микола Курач), Інституту Івана Франка НАН України (академік Євген Нахлік), Тернопільського національного університету ім. Володимира Гнатюка (професор Леся Алексієвець, доктор філології Галина Бачинська, канд. н. Надія Білик), Львівського національного університету ім. Івана Франка (професори Володимир Микитюк, Валерій Корнійчук), редактор легендарного журналу-часопису „Жінка” Тамара Маркелова. Форум зібрав цікавих доповідачів.

Програма „Діалогу двох культур – 2024” була надзвичайно насиченою, за що учасники від України висловлюють безмірну вдячність Музею Юзефа Пілсудського в Сулеювку (його директору Роберту Анджейчику, професору Гжегожу Новіку), Асоціації польських письменників Республіки Польща (Анні Насіловській), співорганізатору від польської сторони Маріушу Ольбромському. Окремої уваги заслуговували історична конференція „За нашу і нашу свободу”, літературна конференція „Юліуш Словацький – натхнення народів, що борються за свободу”, літературний калейдоскоп, літературні бесіди, презентації нових книг і віршів. Цікавими враженнями наповнились у Музеї Історії Польщі у Варшавській Цитаделі, у Національному музеї в Любліні, в музеї Юзефа Чеховіча, Болеслава Пруса, Стефана

Жеромського, в місті-музеї Казімежу Дольному. Стали учасниками Конгресу дослідників історії Польща-Литва-Україна-Білорусь на тему: „Історична спільнота чотирьох народів...”, що проходив у Варшавському університеті. Під особливим враженням залишилися від можливості побувати на кладовищі вічного спочинку воїнів Армії УНР у Варшаві – на одному з найбільших у Польщі. У Варшаві віддали шану Тарасові Шевченку та Юліушу Словацькому біля встановлених на їх честь пам’ятників.

У такій дружній атмосфері ми разом створили нову цінну і знакову подію в польсько-українських відносинах, незважаючи на складні умови, у винятково важкий період війни та варварської російської агресії проти України.